

מסורת הש"ס

(א) [מלך ק.א.] (ב) קודשין
כ.ל. מסדרין ס.ה.
(ג) [ממנו ה.ו.] (ד) [ש.ס.]
(ה) [דף ק.א.] (ו) [ש.ג.]
(ז) [ו.י.ט.ס.]

תורה אור השלם

ו. ואם אין לאיש גאל
להשיב האשם אליו
האשם המושב לו לכוון
מלבד איל הנפחים אשר
יקבר בו יצ"ח.
במורה ה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ה"א וה"א
וכי דתתי ר' יוסי
דלנפשיה לא מתי:
(ב) רוב ד"ה ל"ה ו"ה
דקין דליכא קלמ' לא
מפסידין ללקוחות:
(ג) ר"ה כ"ה ו"ה נ"פ
השומן האומר לאשתו
קום שאני הניתן לך:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ל"ה ו"ה
אבל נתנו בכתבה. פ"ן
מסות דף מט ע"ב תוס'
ד"ה ה"א ופ"ן כששמת
הכרטיס פ"י מ"ר"ה דמלך
פ"ן: בא"ר הבי נ"ר לא
פשיטא בר' שפסלה. פ"ן
ימות ל"ט פ"ה תוס' ד"ה
מתן כששמת דף מט ע"ב
תוס' ד"ה ה"א:

הגוזל עצים פרק תשיעי בבא קמא

קמא.

עין משפט
גזר מצוה

כחיו ובמותו אם מס לא ירשנו: ואם אין לו. מה יאכל ליה
ואוכל ובעלי חוב בזמן ונפרעין מן הירושה את חלקו: גמ' ופאי
לארנקי של דקדק. אם אינו מוצא יורש לאביו למי ישיב יתן אומה
לארנקי של דקדק ולא יעכבו בידו: וירדך שיאמר. כשהוא משיב
לארנקי של דקדק זה גזל אבא:

ונמחילה לנפשיה. היכא דאין יורש
אלא הוא וכולה שלו: מי לא פני
מחל לו על סקרו. ולא מקיימא מלות
השבה. אלמא למיפק ידי גזילה בעינן
והא נפקא ליה במחילה הכא נמי
כיון דירושה קמייה נפלה נפק ליה
מדי גזילה: להשיב אשמו. זה קין
של גזילה כדמתיא לקמן בפרקין
(דף ק.י): גזל: יורש: וכי יש לך
אדם בישראל שאין לו גואלים. אם
אין לו בן או בת או אח יש לו קרוב
עד עקב אביו הקרוב קרוב יורש:
אלא בגזל סגר. ונשבע לשקר דכתיב:
למעול נפול עלי: וישיב מעלה כספו
ואשמו לירושלם. לכהניס דכתיב:
השם המושב לך להסן ואמרין
לקמן כשמעתיש אשם זה קין: וקפו
עליו. גז במלוה נפק ליה ממורת
גזילה ולכי מייט גז הוה ליה האי
מוחוק וכה מן ההפקר: לא שגא
לנפשיה. כגון הכא דמחיל ליה האי
גזל גזל הגר לנפשיה והיה גזל
אמת אביו ונשבע לו ומת אביו דמחיל
לנפשיה: ול"ש לאחרים. גזל לגזל
מני מחיל ומתני דקמי מחל לו
על הקרן רבי יוסי הגלילי היא
ואשמעינן לאחרים והיה לנפשיה
היכא דנפק מדי גזילה כגון יורש
או גזל הגר וקפ"ה האי זקפו לאו
דוקא כדמפרש ואילן: ל"ר עקיבא
לא שגא כו'. ומתני דקמי משלם
קין וזומט לבניו או לאחיו ר' עקיבא
היא ולאשמעינן לנפשיה דלא מני מחיל
והיה לאחרים דאפילו מחיל ליה גזל
גופיה לאו מחילה היא: ס"ה אפי'
לא זקפו. הלכך יורש את אביו נמי
אע"ג דלא זקפו עליו במלוה ולא יא'
ממורת גזילה כחי אביו כיון דמת אביו
ונטלו נכסים לפניו מחיל לנפשיה. ולקמן
(פ"ט) פריך א"כ גזל הגר דנפיק להניס
היכי משכחת לה: א"כ. דכלל זקפו נמי קאמר ר' יוסי לנפשיה מני
מחיל מתני דמחל לו על הקרן דלמרת ר' יוסי היא כיון דלמרת
לנפשיה מני מחיל לשמעני בירוש את אביו דמחיל לנפשיה ולתני
פטור ולוקמה כ"ר יוסי וכ"ש דנגזל גופיה לגזלן מני מחיל וגני מחל
לו על הקרן דלוקמה כ"ר יוסי לתני אינה מחילה ולוקמה כ"ר
עקיבא דלשמעינן מתני לרבי עקיבא דלאחרים לא מני מחיל ומתני
שמעינן שפיר דכל שקן לנפשיה דזקפו במלוה היינו אחרים וקאמר
ר' עקיבא דלא מני מחיל אבל השתא דלשמעינן לאחרים היא מחילה
לנפשיה לא היא מחילה איכא למימר דדוקא קמי וחד מנה הוא
רשע דמתני יוספ"ה: הא וסא ר' יוסי. הא דלמרת זקפו במלוה
דכיון דלפקה גז גופיה דהוה גזל ממורת גזילה דהו כמותל לאחרים
הו מחילה ולכי מייט קמייה האי הלכך מחל לו על הקרן דמתני ר'
יוסי היא דאי לרבי עקיבא צעי השבה משלו כדקמי אין לו תקנה
עד שיוציא גזילה וקופה נמי רבי יוסי היא דמדי רבי יוסי (א) לנפשיה
דלא מני מחיל כיון דלא אפקיה גזל ממורת גזילה: רבא אמר
הא וסא רבי עקיבא. דלרבי יוסי לנפשיה נמי מני מחיל דזקפו
לאו דוקא וכי אמר רבי עקיבא דלא מני מחיל לנפשיה הוא
דקאמר דאע"ג דגר זקפו כיון דלא מחיל מחילה גמורה לא נפקא
ליה ממורת גזילה אלא נגזל לגזלן מודה ר' עקיבא דמתני:

לכניו או לאחיו וחזור ויטרפה מהם ב"ח אע"ג דלמרתין לעיל דף
(א): עשה שורו אפומיקי ומכרו אין ב"ח גובה הימנו היינו דוקא
מכרו דכיון דליכא קלמ' לא (א) אפסדינא ללקוחות * אכל נתנו במתנה
דלא שייך פסדא דלקוחות ב"ח גובה הימנו דאין יכול ליתן מה
ב"ח אפומיקי לא היה ב"ח חזר וטורף
אפומיקי לא היה ב"ח חזר וטורף
מהם די היכי דמטלטלי דתמי לא
משמענדי לב"ח * ה"ר לא משמענדי
מטלטלי דמקבל מתנה לבעל חוב
והו כאלו נתן להם במתנה כיון
שהוא עצמו אינו יכול לחזור ולטרוף
מנה ומיניה נראה דלא תשיב הכא
מה שמחיר להן כאלו נתן להם
דאינו נתן להם לשם מתנה אלא
סתמא בשמיקה מחזיר להם ואין
דעמו אלא לקיים מלות השבה בעלמא
הלכך לא הוה מתנה היכול ב"ח
לטרוף מהם והוא דלא אינו יכול
לחזור וליקח מהן דלא לא היכא
מתקיים השבה כלל אם היה לוקח
בעצמו מה שנתן אכל מה שצ"ח
נטול מתקיימא שפיר מלות השבה
כיון שבעצמו אין נטול ומיירי אפי'
כלל אפומיקי:

ב"ח באין ונפרעין. אמר מיתה
ואפילו בחיו הו שרי כה"ג
דלמרתין (מדרס דף ג.א.) המודר
הנאה מחזירו ואין לו מה יאכל ליה
אלא חנוני הרגיל אללו ויאמר לו
איש פלוני מודר הנאה ממני ואין
לו מה יאכל ואיני יודע מה אעשה
לו נתן לו ונא ונטול מזה אלל לפי
זוה אין רוצה שיהנה ממנו כלל
בחייו ואין יכול לעשות תקנה אלא
מדעתו והא דלא מני הכא וחס אין
רוצה דקמתי ירשא משום שרי
ודאי (א) [אין] רוצה או שמת דוקא
אין לו מה יאכל שרי דקמתי גני
המודר הנאה מחזירו אכל אם יש לו
מה יאכל אפי' (א) [אין] רוצה אין לו
תקנה כבך וא"ח והיאך נפרע ממנו
והא תנן בפרק אין בין המודר
(שם דף ג.) המודר הנאה מחזירו
שוקל לו בעליו ופוער לו חובו ופרטי'
דדוקא במונות אשמו אכל שאר חובות

אסור לפרוע דודאי קא משמטי ליה
דלא דמי דהתם כיון שמתחייב למי שפרע
בעבורו א"כ מהנהו ואסור אכל הכא
מה שצ"ח אכל מה שצ"ח אכל חנוני לא
הנכסים אין זה נהנה מן הנכסים
והיה דהוה דהוה דהוה דהוה דהוה
וחזור ומקבל מזה מעות דרך מתנה
אכל הא דלמרת בפרק השותפין
(שם דף מ.א.) (א) קונם אשמי שאני
הניתן לך כ' ל"ה וצ"ח בזמן
ונפרעין מבעל בשלמא קונם שאני
נהנה לאשמי איכא למימר במונות
אשמו ואליבא דתנן אלא קונם שאני
נהנה לך משמע שאומר לחזירו
נתנא שהוא פוער חובו ויש לו
מך כגון שלוח הימנו על מנת שלא
לפרוע דהשתא אין נהנה כלום
במה שפוער חובו וא"ח וכי
בשופטני עסקין שילוח ע"מ שלא
לפרוע ו"ל שהוא אוהבו שלא
יניח מלפרוע בעצמו: אלא אמר רב
ששת הא והא ר' יוסי הגלילי. א"ח
ומתני לא מוקי מתני כ"ר עקיבא
ומודה דלאחרים מני מחיל ולנפשיה
לא מני מחיל וזקפו עליו במלוה הוא
דפליגי עליו רבי עקיבא ארבי יוסי
דלא תשיב ליה זקפו עליו מועיל
דלא רבך שמת סגר כיון דמחילה
דלאחרים מועלת זקפו נמי מועיל
כ"כ ע"כ וכיון דלמרת ר' עקיבא
דזקפו במלוה אינו מועיל א"כ דאי
ס"ל דמחילת אחרים נמי אינו מועיל
הלכך לא מתוקמה מתני ר' עקיבא
דקמי במתניתין מחל לו את הקרן
משמע דמחילת אחרים מועלת
ורבא דמוקי לה כ"ר עקיבא סגר
דזקפו במלוה אינו מועיל כלום ל"כ
ע"כ משום דסגר דמני מחיל לנפשיה
הלכך מתני לא מיתוקמה כותיבה
אלא כ"ר עקיבא דלאחרים לא
השתא הא דנקטו זקפו במלוה
להודיען כמו דרבי עקיבא דאפי'
זקפו במלוה לא מני מחיל לנפשיה
כיון דליכא מחילה דלאחרים:

קסו א ב מ"י ס"ה
מלכות נדרס ה"י
ו יתיין כ"מ ה"י ס"ה
לאין רמז תוס' יוד' פ"י
רנב ספ"ה ד:
קסו ג ד מ"י פ"ח ס"ה
גזילה וצ"ח הלכס
ג מתן עתיק ע"ב תוס' ע'
מ"מ פ"י שבו ספ"ה ה'
קסח ה מ"י שם הלכס ד
ה יתיין כ"מ ס"ה
ונמ"מ תוס' ע"ב ספ"ה ו':

מוסף רש"י

בחיו ובמותו. אם מר
בחייו ובמותו. כיון דמפרש
במוטו. אם מת לא
יירשנו. דהתם אומר דכ"ר
שארשמו לנפשו מרשותו
לאחר מותו גזירי ס"ה.
מחל לו. גזל. על הקרן.
לאחר שהיה לו נכס
ג.א. ואם אין לאיש
גזל. נני גזל ונשבע על
שקר. דמתי לעיל מיה
והיהודי את הפאסוס אשר
עשו והשיב את אשמו
בנשואו והיא אשמו קין של
גזלה (מסדרין ס"ה.) ורבי
יש אדם בישראל שאין
לו גואלים. מועט עקב
כבוד אחר מכל שיהל
קיים הוא הקרוב לו ומדוע
כ.א. אין לך אדם בישראל
שאין לו גואלים. כל זמן
שלא טלו בני יעקב הקרוב
קרוב קרוב (מסדרין ס"ה.)
אלא בגזל הגר הכתוב
מדרב. ומת לאחר שנשבע
לו ואין לו יורשים (ס"ה.)